

BASIN BÜLTENİ

10 Aralık 2018

GÖNÜLLÜ BİREYSEL EMEKLİLİK FONLARI SON 14 YIL 9 AYLIK DÖNEMDE ENFLASYONUN 180 PUAN, SON 10 YILDA 91 PUAN, SON 5 YILDA 13 ÜZERİNDE GETİRİ SAĞLADI.

LUDENS İleri Finansal Hizmetler'in Eylül 2018 itibarı ile hazırladığı "Emeklilik Fonları Performans Raporu"na göre Emeklilik Fonları, son 5 yılda TÜFE'nin 13 puan, son 10 yılda 91 puan ve Gönüllü Bireysel Emeklilik Sistemi(BES)'nin başladığı 2004 yılından beri ise TÜFE'nin oldukça üzerinde (yaklaşık 180 puan) getiri elde etmiştir.

Bireysel emeklilik sisteminde (BES) 2018 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla 11,9 milyon katılımcı yer almaktadır. Bu katılımcıların 6,9 milyon kişisi gönüllü BES ve 5 milyon kişisi Otomatik Katılım Sistemi'ndedir. 2018 yılı Eylül sonu itibarıyla BES'te toplam portföy büyüklüğü yaklaşık 90,5 milyar TL olmuştur. Bu büyüklüğün 86,7 milyar TL'lik kısmı gönüllü BES ve 3,8 milyar TL'lik kısmı OKS'de yer almaktadır. Gönüllü BES portföy büyüklüğü 2018'in ilk 9 ayında yaklaşık yüzde 11 büyüme kaydetmiştir.

Bireysel emeklilik sisteminde 2018 yılının öne çıkan başlıkları:

- Bir emeklilik şirketine ait toplam emeklilik fonu portföyünün yüzde 40'ından fazlasının aynı portföy yönetim şirketi tarafından yönetilemeyeceğine ilişkin sektör duyurusunun hayata geçmiş olması,
- Hazine Müsteşarlığınca yayınlanan "Fon Tercihi, Fon Dağılımı Değişikliği ile bu Hakların Devrine İlişkin Genelge",
- Otomatik katılım sistemindeki cayma oranları ve alınabilecek önlemler olmuştur.

Hazine Müsteşarlığınca 2016 yılı sonlarında yayınlanan bir emeklilik şirketine ait toplam emeklilik fonlarının portföyünün yüzde 40'ından fazlasını aynı portföy yönetim şirketinin yönetmeyeceğine ilişkin sektör duyurusu 2018 yılının ilk aylarında fiilen uygulanmaya başlamıştır. Düzenlemenin hedefinde portföy yönetim sektörünün rekabetçi bir yapıya kavuşturulması, yoğunlaşmanın azaltılması ve böylelikle fonların getiri performansının artırılması yer almaktaydı. Raporda bu uygulamanın hedefine ne denli ulaştığını irdeleyen öncül bir çalışmaya yer verilmiştir.

Otomatik katılım sisteminin (OKS) uygulamaya geçişinden bugüne kademeli olarak yaklaşık 12 milyon çalışan sisteme dahil edilmiş; bunlardan 5 milyon civarında katılımcı sistemde kalmıştır. Cayma hakkını kullanan katılımcıların oranı yüzde 60 civarındadır. Bu oran, tahminlerin oldukça üzerindedir. Dolayısıyla, 2018 yılının gündem maddelerinden birisi de bu oranın nasıl

düşürülebileceği olmuştur. Eylül ayı sonlarında açıklanan Yeni Ekonomi Planı kapsamında bu konuya da değinilmiş olup "Çalışanların işverenleri aracılığıyla BES'e otomatik katılım uygulaması yeniden yapılandırılarak daha sürdürülebilir hale getirilecek" ifadesine yer verilmiştir.

BES, uzun vadeli birikimleri esas alan bir sistemdir. Sistemin performansı incelenirken uzun vadeli bir bakış açısını korumak önemlidir. Gönüllü BES fonlarında genel olarak bakıldığında, başlangıçtan itibaren ortalama yüzde 453 oranında birikimli ağırlıklı ortalama net getiri söz konusudur. 10 yıllık dönem için ortalama yüzde 242, son 5 yılda yüzde 88'lik bir getiri yaratılmışken, 2018 yılının ilk 9 aylık döneminde bu getiri yüzde 14 seviyesindedir.

Fon kategorileri bazında bakıldığında, gönüllü BES'te başlangıçtan itibaren en yüksek getiri kamu dış borçlanma araçları emeklilik fonlarına (yüzde 597) aittir. Son 10 yılda ve son 5 yılda en yüksek getiri yine kamu dış borçlanma araçları fonları kategorisinde sağlanmış iken, 2018 yılının ilk 9 aylık döneminde kıymetli maden fonları öne çıkmaktadır.

Hisse senedi ortalama ağırlıklandırılmış fon getirilerinin, BIST 100 Fiyat Endeksi ile karşılaştırıldığında, başlangıçtan itibaren, son 10 yıllık ve son 5 yıllık dönemlerde endeksten yüksek olduğu görülmektedir. Başlangıçtan itibaren bakıldığında bu fark 79 puan iken son 5 yılda 22 puandır. 2018-9 aylık dönemde ise BIST 100 Fiyat Endeksi yüzde 13 değer kaybederken hisse senedi fon kategorisindeki ortalama kayıp yüzde 8 olmuştur. Diğer bir ifadeyle, hisse senedi fon kategorisindeki ortalama getiri kaybı görece 5 puan daha az olmuştur.

BES fonlarının karşılaştırma ölçütleriyle yapılan analizlerinde Karşılaştırma ölçütünün getirisinin üzerinde getiri sağlayan fonların toplam fonlar içerisindeki payına (başarı oranı) bakıldığında, 2018-9 aylık dönemde yüzde 72'lik bir başarı oranı mevcuttur. Karşılaştırma ölçütüne göre en farklı getiriyi elde eden kategoriler standart (yüzde 4,8'lik fark) ve katılım emeklilik (yüzde 3'lük fark) fonlarıdır. Başarı oranı en yüksek kategoriler sırasıyla katkı, standart, katılım, kamu dış borçlanma ve para piyasası fonlarıdır.

Başarı oranı en yüksek kategoriler sırasıyla katkı, standart, katılım, kamu dış borçlanma ve para piyasası fonlarıdır. Tüm kategoriler içinde karşılaştırma ölçütünün getirisinden daha düşük getirisi olan fon kategorisi bulunmamaktadır.

Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından 15.12.2016 tarihinde yayınlanan sektör duyurusuna göre, bir emeklilik şirketine ait toplam emeklilik fonlarının portföyünün yüzde kırkıdan fazlasını 01.07.2017 tarihinden itibaren aynı portföy yönetim şirketi yönetemez. Bu duyurunun fiili olarak uygulamaya geçişi 2018 yılı başlarında olmuştur.

Ludens tarafından yapılan ve portföy yöneticisi değişikliğinin sektördeki yoğunlaşmaya etkisinin inceleyen analiz sonuçlarına göre analiz sonuçlarına göre:

- Portföy yönetim şirketi değişikliğinin yönetici bazında incelendiği alt analiz sonucunda fon büyüklüğünün yüzde 68'ini alan dört büyük PYS'nin payı 5 puan düşmüştür. Bu farkın neredeyse tamamı ana ortağı banka ve/veya banka iştiraki olan PYS'lere kaymıştır. Bağımsız PYS'lerin payı 1,5'den 1,7'ye çıkmıştır. Uygulamanın gerek PYS sayısındaki değişim, gerekse de fon büyüklüğünden alınan pay gözönüne alındığında yoğunlaşmayı azaltıcı etkisinin olmadığı görülmektedir.
- Yönetici değişikliğinin kategori bazında etkilerinin incelendiği alt analizde toplam 8 kategoriden 6'sında yoğunlaşmanın süregeldiği izlenmektedir. Yoğunlaşmanın azalmasından bahsedilebilecek kategoriler değişken ve karma ile katılım fonlarıdır.

- Genel olarak bakıldığında, Hazine Müsteşarlığı'nın getirmiş olduğu uygulama emeklilik fonu yönetim sektöründeki yoğunlaşmayı azaltıcı bir etki sağlamamıştır.
- Diğer yandan, sistemin getirisinde artış sağlanması hedefinin ölçülmesi ise ancak belli bir sürenin ardından gerçekleştirilebilecektir.

"Rapora Ludens'in (www.ludens.com.tr) ve TKYD'nin (www.tkyd.org.tr) web sitelerinden ulaşılabilir."

Bilgi için: Burcu Dölek Tel: 0212 279 03 99 e-posta: burcudolek@tkyd.org.tr

TKYD hakkında:

1999 yılında kurulan ve üyeleri ağırlıklı olarak portföy yönetim şirketlerinden oluşan TKYD, Kamu otoritesi ile finansal sektörün arasında köprü olma işlevinin yanı sıra, sektörde temel standartların geliştirilmesi ve kurumsallaşmaya katkı alanında çalışmalar yürütüyor.